

η Ρωμανία κι αν 'πέρασεν ανθεί και φέρει κι άλλο

GENOCIDE

100 ΧΡΟΝΙΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

3^ο Δημοτικό Σχολείο Παλλήνης

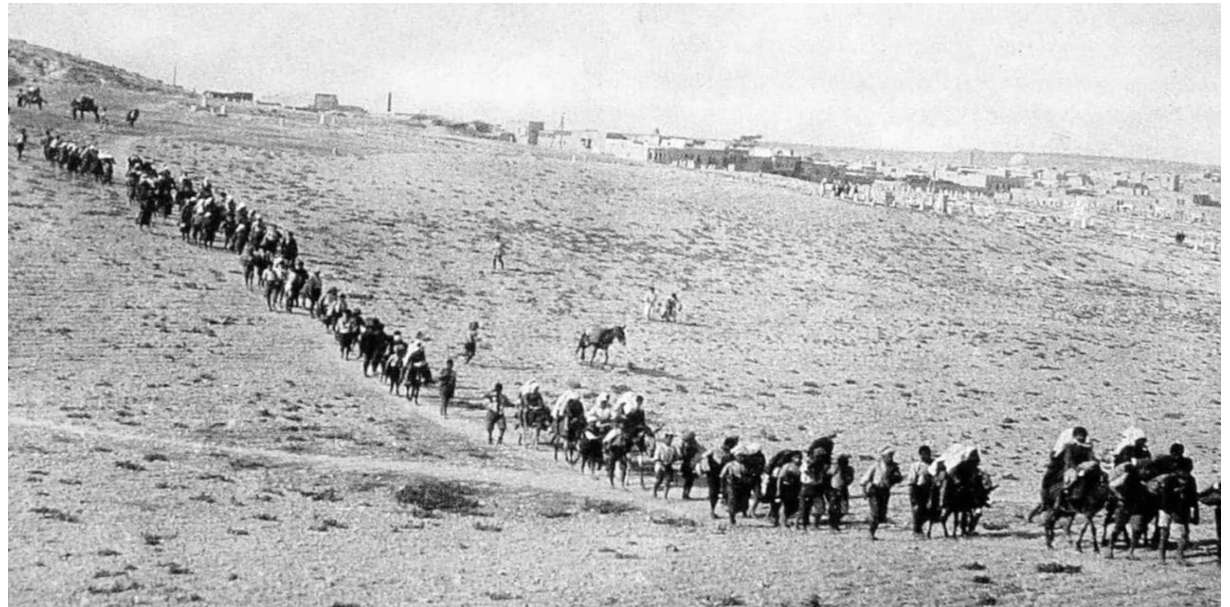
Χρήστος Σκούρτης

Εκπαιδευτικός Εικαστικών Π.Ε. 08

09/02/2021

Εκατό χρόνια από την Γενοκτονία των Ποντίων.

Η γενοκτονία του ποντιακού ελληνισμού – που από το 1994 αναγνωρίζεται επισήμως από την ελληνική πολιτεία με την ανακήρυξη της 19ης Μαΐου, ως Ημέρας Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου – αναφέρεται στα βίαια, μαζικά, φονικά γεγονότα, που έλαβαν χώρα στην καταρρέουσα Οθωμανική Αυτοκρατορία, μέχρι τη δημιουργία του σύγχρονου τουρκικού κράτους.

Χάρτης του Πόντου.

Πόντος ονομάζεται η επιμήκης και ευρεία παραλιακή χώρα του Εύξεινου Πόντου

Γεωγραφικά όρια του Πόντου.

Το όνομα Πόντος, ως γεωγραφική ενότητα, στην αρχαιότητα περιλάμβανε τις παράλιες περιοχές του Ευξείνου Πόντου. Πολλοί γεωγράφοι και ιστορικοί οριοθετούν τα δυτικά του σύνορα από τις εκβολές του ποταμού Άλυ, κοντά στην πόλη Σινώπη, την πρώτη ελληνική αποικία στον Εύξεινο Πόντο. πό την αρχαιότητα.

Στο εσωτερικό η περιοχή εκτείνεται σε βάθος 200 έως 300 χιλιομέτρων, οριοθετημένη από την ίδια τη φύση που τη διαχώρισε από την υπόλοιπη Μικρά Ασία με τις απροσπέλαστες οροσειρές του Σκυδίση, του Παρυάδρη και του Αντιταύρου. Η παρουσία των Ελλήνων στην περιοχή του Πόντου χρονολογείται απο την αρχαιότητα.

Τι σημαίνει η λέξη γενοκτονία

Συγκεκριμένα ο όρος σημαίνει τη μεθοδική εξολόθρευση, ολική ή μερική, μιας εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας. Πρόκειται για ένα πρωτογενές έγκλημα, το οποίο δεν έχει συνάρτηση με πολεμικές συγκρούσεις.

Πριν από τον όρο «Γενοκτονία» υπήρχε ο όρος «Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας». Η γενοκτονία ως όρος διαμορφώθηκε κυρίως στη δίκη της Νυρεμβέργης το 1945, όπου δικάστηκε η ηγεσία των ναζιστών εγκληματιών του πολέμου. Ο γενοκτόνος δεν εξοντώνει μια ομάδα για κάτι που έκανε, αλλά για κάτι που είναι. Στην περίπτωση των Ελλήνων του Πόντου, επειδή ήταν Έλληνες και χριστιανοί.

Πως φτάσαμε στην γενοκτονία των Ποντίων.

- Το **1915** οι Τούρκοι εκπόνησαν ένα σχέδιο εξόντωσης των χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας.
- Τον **Απρίλιο του 1916** οι Ρώσοι καταλαμβάνουν την Τραπεζούντα και διώχνουν τους Τούρκους από την περιοχή.
- Τον **Δεκέμβριο του 1916** άρχισε η εξόντωση του άμαχου ελληνικού πληθυσμού των περιοχών της Πάφρας και της Σαμψούντας που προέβλεπε «Άμεση εξόντωση μόνον των ανδρών από 16 έως 60 ετών και γενική εξορία όλων των ανδρών και γυναικόπαιδων των χωριών του Πόντου στα ενδότερα της Ανατολής με πρόγραμμα σφαγής και εξόντωσης».

Στις **19.12.1916** και στις **2.1.1917** ο Αυστριακός πρεσβευτής της Κωνσταντινουπόλεως περιέγραψε στη Βιέννη τα τελευταία γεγονότα του Πόντου:

«11 Δεκεμβρίου 1916. Λεηλατήθηκαν 5 ελληνικά χωριά, κατόπιν κάηκαν. Οι κάτοικοι εκτοπίστηκαν.

12 Δεκεμβρίου 1916. Στα περίχωρα της πόλης καίγονται χωριά.

14 Δεκεμβρίου 1916. Ολόκληρα χωριά καίγονται μαζί με τα σχολεία και τις εκκλησίες.

17 Δεκεμβρίου 1916. Στην περιφέρεια Σαμψούντας έκαψαν 11 χωριά. Η λεηλασία συνεχίζεται. Οι χωρικοί κακοποιούνται.

31 Δεκεμβρίου 1916. 18 περίπου χωριά κάηκαν εξ ολοκλήρου. 15 εν μέρει. 60 γυναίκες περίπου βιάστηκαν. Λεηλάτησαν ακόμη και εκκλησίες».

- **Τον Φεβρουάριο του 1918**, οι Ρώσοι εγκατέλειψαν την περιοχή της Τραπεζούντας μαζί με 80.000 περίπου Πόντιους που εγκατέλειψαν τα σπίτια τους και ακολούθησαν τον ρωσικό στρατό κατά την υποχώρησή του.
- **Το 1919–1920** οι Έλληνες του Πόντου κάνουν εκκλήσεις για να συμπεριληφθούν στο ελληνικό κράτος που όμως δεν εισακούστηκαν από τον Ελευθέριο Βενιζέλο.
- **Από τον Ιανουάριο του 1920 έως τον Αύγουστο του 1922** ο Κεμάλ προχώρησε ανενόχλητος στη σταδιακή εξόντωση του ποντιακού ελληνισμού.

Τον επίλογο της ποντιακής γενοκτονίας αποτελεί ο βίαιος ξεριζωμός των επιζώντων μετά το **1922-1923**.

Η Συνολική εικόνα της καταστροφής.

Από την έκρηξη του Α Παγκόσμιου Πολέμου (1914) ως τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922), οι Νεότουρκοι με τα σκληρά μέτρα που έλαβαν εναντίον των Ελλήνων του Πόντου με τη μέθοδο των εξοριών, βιασμών, σφαγών, εξανδραποδισμών και απαγχονισμών εξόντωσαν:

- α. κατά την περίοδο **1914-1918** 170.576 Ποντίους
- β. κατά την περίοδο **1918-1922** 119.122 Ποντίους
- Συνολικά 289.698 Ποντίους.

Σε σύνολο **697.000** Ελλήνων κατοίκων οι απώλειες των Ποντίων σύμφωνα με το Κεντρικό Συμβούλιο των Ποντίων στην Αθήνα ανέρχονται σε 303.238 ως το 1922, και **353.000** ως το Μάρτιο του 1924, ποσοστό που ξεπερνά το 50% του ολικού πληθυσμού των Ελλήνων του Πόντου.

Πώς θα συνδέσουμε την γενοκτονία των Ποντίων με την Τέχνη και το μάθημα των εικαστικών;

- Πόσο μεγάλο νούμερο είναι το **353.000** άνθρωποι νεκροί;
- Πόσο μεγάλο νούμερο είναι το **400.000** άνθρωποι ξεριζωμένοι από τον τόπο τους;

1ος τρόπος: Σύνδεση με τον Πουαντιγισμό.

Τι είναι ο Πουαντιγισμός;

Ο πουαντιγισμός είναι ένα καλλιτεχνικό κίνημα που ξεκίνησε στις αρχές του 1880 με βασικό χαρακτηριστικό τη δημιουργία έργων τέχνης με πολλές μικρές πινελιές χρώματος σαν κουκκίδες (πουά, εξ ου και ο ορισμός) η μία κοντά στην άλλη. Τα χρώματα δεν αναμειγνύονται στην παλέτα, ούτε δουλεύονται στο έργο, αλλά τοποθετούνται μεμονωμένα, κουκκίδα-κουκκίδα, απευθείας πάνω στον καμβά. Το αποτέλεσμα είναι να συνδυάζονται τα χρώματα με τη βοήθεια του εγκεφάλου και όχι της όρασης, όταν κοιτά κανείς τον πίνακα από απόσταση.

Κολυμβητές στην Asnières, 1884, Λονδίνο, Εθνική Πινακοθήκη

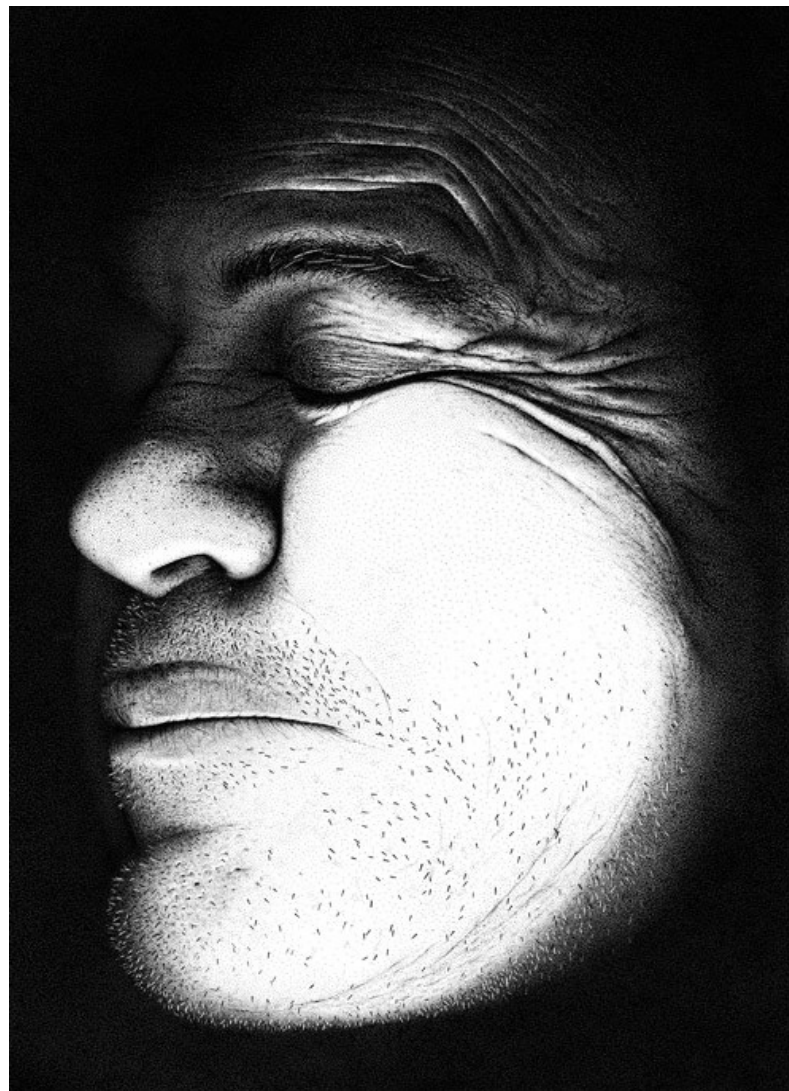

Ένα κυριακάτικο απόγευμα στο νησί της Grande Jatte, 1883-85, Σικάγο, Art Institute

Το παράδειγμα του Miguel Endara.

Ο Miguel Endara είναι Αμερικανός εικαστικός καλλιτέχνης που δημιουργεί έργα βάζοντας μαύρα σημεία με μαρακαδοράκι, το ένα δίπλα στο άλλο. Όταν αυτά τα σημεία μπαίνουν πιο πυκνά μεταξύ τους το έργο γίνεται περισσότερο μαύρο, ενώ όταν μπαίνουν πιο αραιά το έργο γίνεται πιο γκρι.

Το έργο που βλέπεται λέγεται [Hero \(Ηρώας\)](#), είναι το πορταίτο του πατέρα του, χρειάστηκε 210 ώρες και χρησιμοποίησε 3,2 εκατομμύρια σημαδάκια στο χαρτί. Οι διαστάσεις του έργου είναι περίπου όσο μια A4.

Τι προτείνω να κάνουμε εμείς.

1. Επιλέγουμε μια εικόνα από το διαδίκτυο σχετική με την γενοκτονία των Ποντίων ή κάποια εικόνα από τα slides της παρουσίασης
2. Σχεδιάζουμε ατομικά ή ομαδικά (ανά δυο).
3. Δουλεύουμε ασπρόμαυρες εικόνες με την τεχνική του πουαντιγισμού.
4. Υπολογίζουμε τις κουκκίδες που χρησιμοποιούμε με βάση πόσα σημεία βάζουμε ανά λεπτό στο χαρτί.
5. Προσπαθούμε να φτάσουμε όσο πιο κοντά γίνεται στο νούμερο 353.000 όσοι δηλαδή και οι νεκροί της γενοκτονίας των Ποντίων και να αντιληφθούμε ταυτόχρονα πόσο μεγάλος είναι αυτός ο αριθμός.

2^{ος} Τρόπος: Σύνδεση με τα Ready Made αντικείμενα.

Τι είναι όμως το Readymade αντικείμενο; Με απλά λόγια, το Readymade είναι η αλλαγή χρήσης ενός αντικειμένου τοποθετώντας το σε άλλο χώρο. Μπορείς να πάρεις ένα αντικείμενο που προορίζεται για μια συγκεκριμένη λειτουργία και να το χρησιμοποιήσεις εντελώς διαφορετικά με οποιονδήποτε τρόπο. Για παράδειγμα, μπορείς να πάρεις το τιμόνι ενός ποδηλάτου και να το τοποθετήσεις σε ένα κάδρο παριστάνοντας κέρατα ταύρου όπως έκανε ο Πικάσο.

Πάμπλο Πικάσο, κεφάλι ταύρου, 1942

Readymade έργα τέχνης.

Τρέισι Έμιν, Το κρεβάτι μου ,1998

Τζόζεφ Μπούς, Το έλκηθρο, 1969

Το παράδειγμα της Κλαίρ Φοντέν

Περισσότερα έργα της Claire Fontaine

Κλαίρ Φοντέν, [Consumption](#), 2011

Τι προτείνω να κάνουμε.

1. Να εκτυπώσουμε σε μεγάλο μέγεθος ένα χάρτη του Πόντου.
2. Να χρησιμοποιήσουμε ήδη καμένα σπέρτα για να γεμίσουμε τον χάρτη και να μοιάζει 3d (τρισδιάστατος).
3. Τα σπέρτα θα κολληθούν πάνω στην χάρτινη επιφάνεια όπως στα έργα της Fontaine.
4. Και σε αυτή την εργασία θα προσπαθήσουμε να φτάσουμε όσο πιο κοντά γίνεται στον αριθμό 353.000 που ήταν τα θύματα της γενοκτονίας των Ποντίων

Πηγές

Πηγές διαδικτύου

<https://www.thisiscolossal.com/2010/12/claire-fontaines-consumption/>

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=UwnwjyEU5VU&ab_channel=R2PASRIZ

<https://www.onalert.gr/san-shmera/genoktonia-pontion-nekroi-imera-mnimis/101759/>

<https://www.iefimerida.gr/news/234109/ethnokatharsi-i-genoktonia-pote-sfagiastikan-oi-pontioi-hristianoι-eikones>

<https://www.pontosnews.gr/pontos/>

<https://www.freeimages.com/premium/texture-burnt-down-matches-2014741>

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2262/Eikastika_G-D-Dimotikou_html-empl/indexD4_4.html

<http://miguelendara.com/art/hero/>

[https://www.ticketmaster.gr/ticketmaster_se_2004663.html?tkhrq=8ef9339b-c13a-4b92-8d7a-](https://www.ticketmaster.gr/ticketmaster_se_2004663.html?tkhrq=8ef9339b-c13a-4b92-8d7a-4c7f7539ab7f&tkhrp=0039b9a9-9891-4eb8-b95d-0196ea920bf2&tkhrts=1612942390&tkhrc=tickethour&tkhre=ticketmasterhellas&tkhrrt=Safetynet&tkhrh=93e7d9b42920da717d4d79f06eaac275)

[4c7f7539ab7f&tkhrp=0039b9a9-9891-4eb8-b95d-](https://www.ticketmaster.gr/ticketmaster_se_2004663.html?tkhrq=8ef9339b-c13a-4b92-8d7a-4c7f7539ab7f&tkhrp=0039b9a9-9891-4eb8-b95d-0196ea920bf2&tkhrts=1612942390&tkhrc=tickethour&tkhre=ticketmasterhellas&tkhrrt=Safetynet&tkhrh=93e7d9b42920da717d4d79f06eaac275)

[0196ea920bf2&tkhrts=1612942390&tkhrc=tickethour&tkhre=ticketmasterhellas&tkhrrt=Safetynet&tkhrh=93e7d9b4292](https://www.ticketmaster.gr/ticketmaster_se_2004663.html?tkhrq=8ef9339b-c13a-4b92-8d7a-4c7f7539ab7f&tkhrp=0039b9a9-9891-4eb8-b95d-0196ea920bf2&tkhrts=1612942390&tkhrc=tickethour&tkhre=ticketmasterhellas&tkhrrt=Safetynet&tkhrh=93e7d9b42920da717d4d79f06eaac275)

[0da717d4d79f06eaac275](https://www.ticketmaster.gr/ticketmaster_se_2004663.html?tkhrq=8ef9339b-c13a-4b92-8d7a-4c7f7539ab7f&tkhrp=0039b9a9-9891-4eb8-b95d-0196ea920bf2&tkhrts=1612942390&tkhrc=tickethour&tkhre=ticketmasterhellas&tkhrrt=Safetynet&tkhrh=93e7d9b42920da717d4d79f06eaac275)